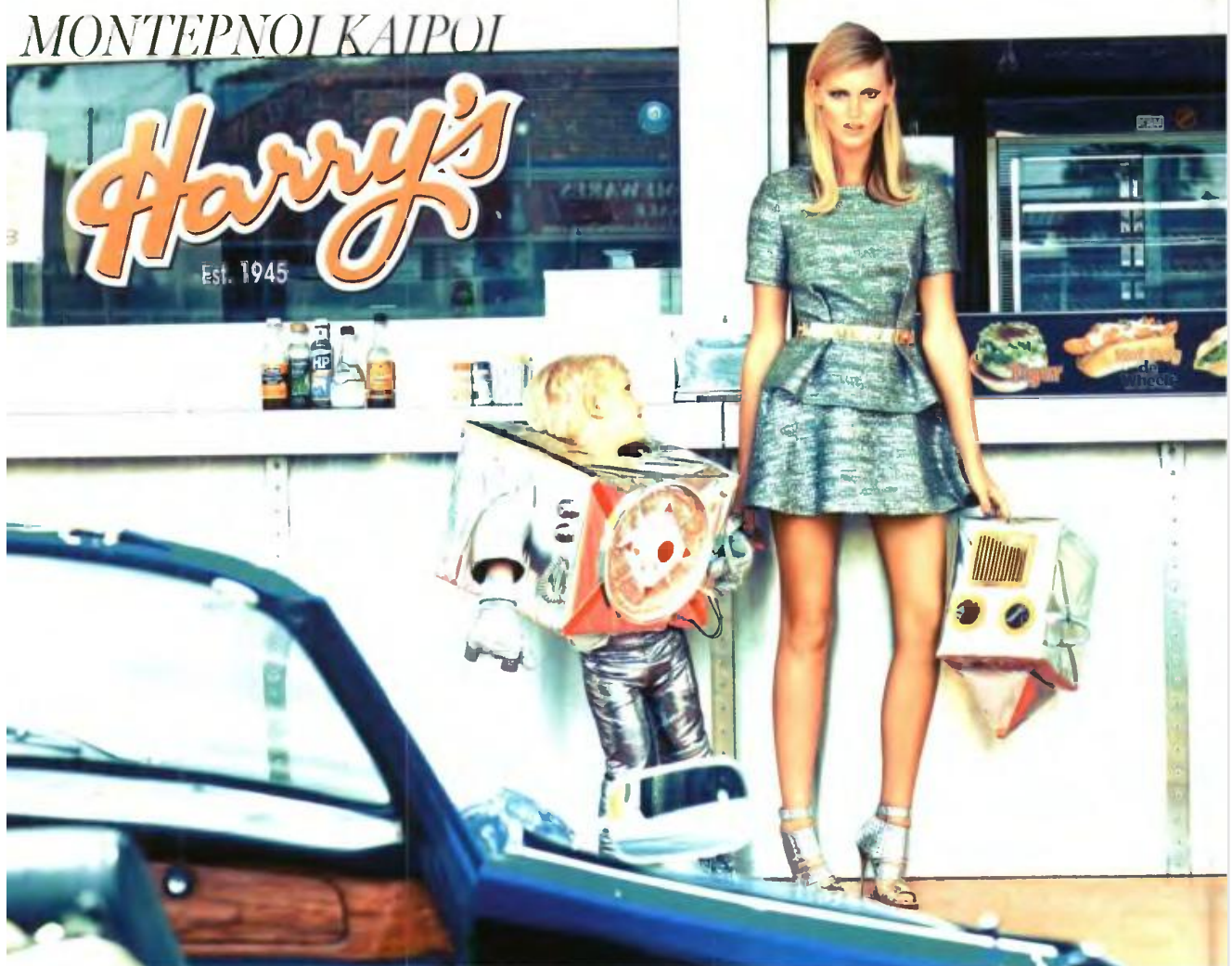

1. ΕΓΩ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΩ ΜΑΝΑ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ_MARIE CLAIRE

Ημ. Έκδοσης: . . .01/09/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/08/2018

Σελίδα: 60

«Εγώ ποτέ δεν θα γίνω ΜΑΝΑ»

Ολοένα περισσότερες γυναίκες στην Ευρώπη επιλέγουν να μην κάνουν παιδιά. Μία από αυτές εξηγεί τα δικά της «γιατί».

Από τη ΔΑΝΑΗ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ζούμε σε μια χώρα όπου ολοι έχουν άποψη για τα πάντα. Αυτό από μόνο του δεν είναι κακό, καθώς δείχνει κριτική σκέψη. Το κακό είναι πως αυτή την άποψη πάρα πολλοί συμπολίτες μας λατρεύουν να τη μοιράζονται - είτε διά ζώσης είτε στα social media, ανεξάρτητα από το αν θα τους ζητηθεί. Υπάρχουν μάλιστα κάποια θέματα που ελκύουν τόσο έντονα τους έχοντες άποψη που δεν μπορούν να συγκρατήσουν τον εαυτό τους (κάπως σαν ένα μέσο απόγευμα

του Ντόναλντ Τραμπ στο Twitter, με λιγότερες πιθανότητες πυρηνικού πολέμου). Οι εθνικές τραγωδίες και η πολιτική επικαιρότητα επιπίπτουν φυσικά σε αυτή την κατηγορία. Το ίδιο και η μητρότητα.

Την πρώτη φορά που κάποιος είχε άποψη για το αν θα κάνω παιδιά ή όχι και τη μοιράστηκε χωρίς να του ζητηθεί ήμουν 19 χρονών. Για την ακρίβεια, ήταν δύο κάποιος την ίδια μέρα. Ο πρώτος ήταν ένας ορθοπεδικός στον οποίο είχα πάει

1. ΕΓΩ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΩ ΜΑΝΑ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ_MARIE CLAIRE

Ημ. Έκδοσης: . . .01/09/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/08/2018

Σελίδα: 61

για κάτι φρικτούς πόνους στην πλάτη και το στήθος: αφού με ενημέρωσε ότι ήταν από τη σκολίωση που όντως έχω, θεώρησε καθήκον του να μου ανακοινώσει πως δεν γίνεται να κάνω παιδιά γιατί «η σπονδυλική σου στήλη δεν θα το αντέξει» (για την ιστορία, από τότε έχει αντέξει να κουβαλάει 40 κιλά επιπλέον σε βάρος, οπότε υποθέτω πως μέχρι και τρίδυμα θα ήμουν μια χαρά). Η δεύτερη ήταν μια τότε φίλη, μεγαλύτερη σε ηλικία και μητέρα δύο παιδιών, η οποία με είδε εκείνο το απόγευμα σοκαρισμένη από τη διάγνωση. «Μην τον ακούς τον γιατρό», μου είπε. «Θα μείνεις στο κρεβάτι 9 μήνες αν χρειαστεί. Θα γίνεις ηρωίδα για τα παιδιά σου». Κανείς από τους δύο, γιατρός και τότε φίλη, δεν είχε κακή πρόθεση. Απλώς κανείς από τους δύο δεν σκέφτηκε να ρωτήσει ένα 19χρονο κορίτσι αν σκοπεύει, θέλει ή έστω σκέφτεται αμυδρά το ενδεχόμενο να κάνει παιδιά κάποια στιγμή.

Μάλλον δεν θα σας σοκάρει να μάθετε ότι από τα 19 μου ως τα 34 πολύς ακόμα κόσμος έχει νιώσει την ανάγκη να τοποθετηθεί σχετικά με τη μητέρα μου, την ικανότητά της να αναπαράγει - και την υποχρέωσή της να το κάνει. Ενδεικτικά αναφέρω: ο γυναικολόγος μου, όταν γύρω στα 25 και υποφέροντας χρόνια από ενδομητρίωση τον παρακαλούσα να με χειρουργήσει κι εκείνος μου απαντούσε να μείνω εγκυος γιατί «με μια εγκυμοσύνη θα περάσουν όλα». Ξανά ο γυναικολόγος μου, όταν τελικά με χειρουργήσε και διαπίστωσε τη σοβαρότητα της κατάστασής μου ήρθε στο κρεβάτι του νοσοκομείου μόλις συνέρχομαι από τη νάρκωση για να μου πει πως «με τέτοιο χάλι που γίνεται εκεί μέσα, έχεις το πολύ μέχρι τα 30 για να καταφέρεις να κάνεις παιδιά, πρέπει να βιαστείς». Αυτό, όμως, δεν είναι ένα άρθρο για τους γιατρούς στην Ελλάδα και τη σκανδαλώδη έλλειψη τρόπων τους. Απειροί γνωστοί, συνεργάτες, γυμναστές και διαιτολόγοι έχουν ανά τα χρόνια μοιραστεί μαζί μου κάποια παραλλαγή της σοφής φράσης «να χάσεις βάρος τώρα, γιατί μετά θα είναι πολύ δύσκολα αν θέλεις να κάνεις παιδάκι». Συγγενείς παίρνουν τηλέφωνο να ανακοινώσουν την εγκυμοσύνη κάποιας τριτοξადέρφης και αντανακλαστικά αναρωτιούνται εγώ πότε θα βάλω μπρος για «παιδιά και οικογένεια». Αν το σκεφτείτε, ακόμα και η ευχή «άντε, και στα δικά σου» υποδηλώνει πως έχεις αργήσει να εκπληρώσεις τις υποχρεώσεις σου.

Αυτά που περιγράφω δεν είναι τρομερά ή ασυνήθιστα - θα έλεγα μάλιστα πως έχω σταθεί τυχερή. Η μαμά μου, που ήταν φεμινίστρια πριν γίνει κουλ το να είσαι φεμινίστρια, δεν με ρώτησε ποτέ «πότε θα με κάνεις γιαγιά;», όπως πολλές μαμάδες φίλων μου τις ρωτούσαν κάθε φορά που έκαναν μια σοβαρή σχέση/παντρεύονταν/φύσησε νοτιάς και ένιωθαν τα αρθρικά τους και ανησυχούσαν πως δεν θα δουν εγγόνια. Είμαι ανύπαντρη, άρα δεν νιώθει πως έχει το δικαίωμα να με ρωτάει κάθε συνάδερφος στον ψυκτί «πότε θα βάλετε μπρος για παι-

δάκι;», όπως ρωτάνε την κολλητή μου από τη στιγμή που παντρεύτηκε πέρυσι. Κάνω μια δουλειά που γίνεται από το σπίτι, καθισμένη σε καρέκλα, οπότε κανείς υποψήφιος εργοδότης δεν έχει χρειαστεί να με ρωτήσει αν σκοπεύω να κάνω παιδιά για να αποφασίσει αν θα με προσλάβει ή όχι. Οι (περισσότεροι) άντρες της ζωής μου δεν με πίεσαν ποτέ προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση. Η απόφαση να μη γίνω μάνα, μέχρι στιγμής, έχει υπάρξει 100% δική μου. Και δεν είμαι η μόνη.

Όλες οι έρευνες συμφωνούν: το ποσοστό των γυναικών που επιλέγουν να μην κάνουν παιδιά ολοένα αυξάνεται. Οι λόγοι και τα ποσοστά διαφέρουν φυσικά ανά χώρα. Ρεπορτάζ του BBC θέλει τις Γαπωνέζες να παραδέχονται ότι δεν υπάρχει αρκετός χρόνος λόγω φόρτου εργασίας και τις γυναίκες σε χώρες της Νότιας Ευρώπης όπως η Ελλάδα, η Ισπανία και η Ιταλία, να νιώθουν πως οι οικονομικές συνθήκες δεν παρέχουν αρκετή ασφάλεια για τη δημιουργία οικογένειας (πέφτουμε από τα σύννεφα, BBC). Οι οικονομικές συνθήκες,

πάντως, δεν είναι ο μόνος παράγοντας: ακόμα και σε (πιο) υγιείς οικονομίες όπως η Γερμανία, αυτή τη στιγμή 22% των γυναικών γύρω στα 40 επιλέγουν να μην έχουν παιδιά - στο Αμβούργο συγκεκριμένα το ποσοστό φτάνει στο 32%, σύμφωνα με έρευνα του *Economist*. Στη Σουηδία φαίνεται ότι ρόλο παίζουν η βαθμίδα εκπαίδευσης και το κοινωνικό στάτους, με το 33% των γυναικών σε ακαδημαϊκές θέσεις να είναι χωρίς παιδιά, ενώ το ποσοστό σε επαγγέλματα όπως νοσηλεύτρια ή παιδαγωγός πέφτει στο 18%. Στην Ελλάδα κάτω από 10% των γυναικών που γεννήθηκαν πριν το

1950 είναι άτεκνες, αλλά το ποσοστό φτάνει στο 18% για γυναίκες που γεννήθηκαν γύρω στο 1968 και ανεβαίνει συνεχώς για γυναίκες που γεννήθηκαν μετά το 1970. Ενδέχεται να έχετε ήδη δει άρθρα για το πως η υπογεννητικότητα στην Ελλάδα «καταστρέφει την ανάπτυξη». Ενδέχεται να νιώσατε, έστω και στιγμιαία, τύψεις. Και δεν είστε η μόνη.

Το αν θα κάνουμε παιδιά ή όχι είναι η πιο προσωπική απόφαση της ζωής μας. Σε έναν ιδανικό κόσμο, ή έστω στη Σουηδία, κανείς δεν θα ένιωθε entitled να μας πει τι θα κάνουμε με τη μητέρα και τις ωσθήκες μας και αν είναι ώρα να τις βάλουμε στη γραμμή παραγωγής. Σε έναν ιδανικό κόσμο η μοναδική εύλογη απάντηση στην ερώτηση «εσύ πότε θα γίνεις μάνα;» είναι «εσύ κοίτα τη δουλειά σου και μη σε νοιάζει». Επειδή όμως δεν ζούμε σε αυτό τον ιδανικό κόσμο και καταλαβαίνουμε πως ίσως δεν θέλετε να διακόψετε διπλωματικές σχέσεις με όλους σας τους συγγενείς/γνωστούς/συνεργάτες/Facebook friends, συντάξαμε την παρακάτω λίστα με λόγους για τους οποίους ενδέχεται να έχετε επιλέξει να είστε «child free». Λειτουργεί ως λυσάρι απαντήσεων προς όλους αυτούς τους έχοντες άποψη σχετικά - αλλά κυρίως προς εκείνη τη μικρή φωνή μέσα σας που σας κάνει ακόμα να νιώθετε τύψεις.

ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΚΑΠΟΙΟΣ ΕΙΝΕ ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝ ΘΑΚΑΝΩ ΠΑΙΔΙΑ Ή ΟΧΙ ΚΑΙ ΤΗ ΜΟΙΡΑΣΤΗΚΕ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΤΟΥ ΖΗΤΗΘΕΙ ΗΜΟΥΝ 19 ΧΡΟΝΩΝ.

1. ΕΓΩ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΩ ΜΑΝΑ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ_MARIE CLAIRE

Ημ. Έκδοσης: . . .01/09/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/08/2018

Σελίδα: 62

ΜΟΝΤΕΡΝΟΙ ΚΑΙΡΟΙ

ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΙ, ΓΙΑΤΙ:

Έχεις δει τη γλάστρα με τις πετούνιες μου;

Η γλάστρα με τις πετούνιες αντιπροσωπεύει τον εξής έναν ζωντανό οργανισμό που είχατε αναλάβει να προσέχετε. Η γλάστρα με τις πετούνιες δεν τα κατάφερε - ποιος να φανταζόταν πως μια φορά τον μήνα πότισμα δεν ήταν αρκετό; Με απλά μαθηματικά λοιπόν καταλήξατε στο συμπέρασμα ότι οποιοσδήποτε πιο σύνθετος οργανισμός από μια γλάστρα με πετούνιες έχει ακόμα λιγότερες ελπίδες να επιβιώσει στα χέρια σας. Σοβαρά τώρα, το να φροντίζετε 24/7 ένα ανθρωπινό τουλάχιστον για τα πρώτα 5-6 χρόνια της ζωής του (μετά ενδέχεται το ωράριο να είναι 20/7) δεν είναι εύκολη υπόθεση και σίγουρα δεν είναι για όλες μας. Είναι πολύ ώριμο να ξέρετε πως δεν είστε φτιαγμένη για ευθύνες. Είναι σίγουρα πολύ πιο ώριμο από το να κάνετε ένα παιδί και να το διαπιστώσετε στην πορεία όπως πάθατε με τις πετούνιες.

Έχεις δει το οάσμα μου/την ντιονάπα μου/ τις φωτογραφίες από τις διακοπές μου;

Η ζωή σας είναι ακριβώς όπως τη θέλετε: με εσάς στο επίκεντρο. Έχετε τους κοιλιακούς που θέλετε, τα 12ποντα που θέλετε και μόλις βρήκατε δωμάτιο στο resort που θέλατε στην Ιταλική Ριβιέρα. Ένα παιδί κοστίζει χρήματα, χρόνο και να, εφόσον σαν ενδιαφέρον αυτά τα πράγματα, κιλά. Είναι επιλογή σας να θέλετε να συνεχίσετε να προσφέρετε στον εαυτό σας όλες τις ανέσεις που έχει συνηθίσει και είναι σίγουρα επιλογή σας να νιώθετε ευτυχισμένη και πλήρης από δραστηριότητες που περιλαμβάνουν τη μητρότητα. Εσείς ορίζετε το happily ever after σας - κι αυτό δεν το λέμε εμείς, το λέει η Τζένιφερ Ανιστον σε μία από τις χιλιάδες συνηθισμένες που τη ρωτάνε πότε θα κάνει παιδιά, οπότε κάτι θα ξέρει.

Έχεις δει το εκκαθαριστικό της Έφορίας μου;

Στον αντίποδα της παραπάνω κατηγορίας, η ζωή σας δεν είναι ακριβώς όπως τη θέλετε. Τουλάχιστον όχι στο οικονομικό κομμάτι. Μπορεί η ιδέα ενός παιδιού να σας ενθουσιάζει, αλλά μετά κοιτάτε τους ανοιγμένους (και απλήρωτους) λογαριασμούς στο τραπέζακι του σαλονιού και συνέρχεστε. Όταν τα χρήματά σας δεν φτάνουν για να συντηρηθούν καν εσάς και ζητείτε από μήνα σε μήνα με το πότε και αν θα νιώσετε γενναιόδωρος ο εργοδότης σας στην Ελλάδα της κρίσης, πώς θα φτάσουν για ένα παιδί; Αν κάποια στιγμή οι συνθήκες της ζωής σας αλλάξουν και η ιδέα ενός παιδιού σας ενθουσιάζει ακόμα, το ξαναουζητάμε.

Έχεις δει τι γίνεται στον κόσμο;

Οι πόλοι λιώνουν, οι τίγρεις κινδυνεύουν να εξαφανιστούν και ο Τραμπ είναι πρόεδρος των ΗΠΑ. Ο πλανήτης βουλιάζει από τόνους πλαστικό και 7,6 δισεκατομμύρια ανθρωπώπων να απομυζούν τους φυσικούς πόρους κάθε χρόνο και πιο γρήγορα, ενώ οι θερμοκρασίες ανεβαίνουν κάθε χρόνο. Κάποια στιγμή πιθανότατα θα αποικίσουμε στον Άρη, αλλά αυτό μάλλον δεν θα συμβεί εγκαίρως για σας, εκτός αν το επιθετό σας είναι Μασκ. Δεν είναι καθόλου παράλογο να μη θέλετε να γεννηθεί το παιδί σας σε έναν πλανήτη που πάει απ' το κακό στο χειρότερο. Οικολογικά και κοινωνιολογικά μιλώντας, με

το να κάνουν οι άνθρωποι λιγότερα παιδιά δε θα καταστραφεί ο κόσμος. Ενδέχεται και να σωθεί. Μέχρι τότε, αν έχετε τη δυνατότητα να υιοθετήσετε κάποιο παιδί, μάλλον θα το κάνετε. Έχετε δει πόσα παιδιά υπάρχουν εκεί έξω;

Έχεις δει την άποψη του ελληνικού κράτους για τα ομόφυλα ζευγάρια;

Μιλώντας για υιοθεσία, είναι τρομερά δύσκολο να κάνεις οικογένεια σε μια χώρα που θεωρεί ότι το είδος της οικογένειας που έχετε δεν είναι ΟΚ ή «κανονικό». Σύμφωνα με το τελευταίο νομοσχέδιο στη Βουλή, τα ομόφυλα ζευγάρια που έχουν υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης δικαιούνται μόνο αναδοχή παιδιού, όχι υιοθεσία. Είναι σίγουρα ένα μεγάλο βήμα, αλλά αν το ξαναουζητήσουμε όταν η Ελλάδα σταματήσει να αντιμετωπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα επιλεκτικά.

Έχεις δει εσύ γονίδια που να αξίζουν για τα δικαιώματά;

Είναι απολύτως σεβαστό να μη θέλετε να μεγαλώσετε ένα παιδί μόνη σας. Κι είναι απολύτως σεβαστό αν κανένας από τους άντρες που έχετε γνωρίσει στην ως τώρα ζωή σας δεν σας έκανε να νιώσετε την απαραίτητη εμπιστοσύνη και ασφάλεια ώστε να ανοίξετε κοινό λογαριασμό Netflix, ποσο μάλλον να κάνετε οικογένεια μαζί του. Αλλά πέρα από τον ιδανικό σύντροφο που δεν βρήκατε ακόμα, τι γίνεται αν τα δικά σας γονίδια δεν είναι και τα καλύτερα; Αν έχετε κάποιο πρόβλημα υγείας, σωματικής ή ψυχικής, που ξέρετε πως μπορεί να δυσκολέψει τη ζωή του παιδιού σας όπως δυσκολεύει τώρα τη δική σας; Μακάρι να μπορούσα να απαντήσω σε αυτή την ερώτηση για σας. Αυτή τη στιγμή που μιλάμε ακόμα ψάχνω την απάντηση για μένα. Τα καλά νέα είναι ότι η απάντηση μπορεί να αλλάξει από στιγμή σε στιγμή καθώς η ζωή, σε πείσμα των γονιδίων ή ακόμα και της κοινής λογικής, μπορεί πάντα να μας εκπλήξει.

Έχεις δει πόσα παιδιά έχω ήδη;

Αυτό είναι ίσως το πιο σημαντικό επιχείρημα - και ο κόσμος τού δίνει τη λιγότερη σημασία. Το να μην έχετε παιδιά, βιολογικά ή υιοθετημένα, δεν σας κάνει ένα άκαρδο τέρας που δεν νοιάζεται για τους άλλους. Η μητρότητα έχει άπειρες μορφές και καθεμία από εμάς μπορεί να διαλέξει αυτή ή αυτές που την εκφράζουν. Για σας μητρότητα μπορεί να είναι το κουτάβι που μόλις κατέστρεψε τον καναπέ, αλλά δεν μπορείτε να του θυμώσετε γιατί σας κοιτάει με αυτά τα μεγάλα μάτια. Μπορεί να είναι η γατα που κουλουριάζεται στο μπουτι σας εν μέσω καύσωνα και νομίζετε πως θα πάθετε θερμοπληξία αλλά δεν κουνιέστε γιατί δείχνει να έχει βολευτεί. Μπορεί να είναι η κολλητή που δεν έχει μάθει ακόμα να σταματάει στα εφτά κοκτέιλ και πρέπει να την κουβαλάτε σπίτι και να τη βάζετε στο κρεβάτι μετά από κάθε έξοδο, το ανιψάκι που σας περιμένει με λαχτάρα να δείτε «Avengers» γιατί η μαμά του δεν τα καταλαβαίνει αυτά ή ακόμα και ο καλός σας που ξεχνάει πάντα τα κλειδιά του μες στο σπίτι αν δεν είστε εκεί να του το θυμίσετε. Σε ό,τι κι αν μεταφράζεται η μητρότητα για σας, μην αφήσετε ποτέ κανέναν να σας πει πως δεν είναι η πιο σημαντική και συναρπαστική σχέση της ζωής σας. **mc**